

כשמאס עדיין מהווה גורם הכוח המרכזי ברצועה [?] המלחמה רחוקה מהכרעה

written by מאיר בן שבת | 01.01.2025

רצף השיגורים מעזה לישראל, חיסולו של מפקד מחלקת נוח'בה שהיה ממובילי הפשיטה לניר עוז ב-7 באוקטובר והמשיך לפעול נגדנו גם מתוך המרחב ההומניטרי בח'אן יונס ומאות מחבלי חמאס שלחמו, נשבו או חוסלו בגזרת ג'בליה בשבוע החולף, הם התשובה למי שטוען [?] "אין לנו עוד מה לחפש ברצועת-עזה".

המכה שחמאס חטף מידיה של ישראל במהלך המלחמה, היא קשה וכואבת, אך לא אנושה וגם לא בלתי-הפיכה. ארגון הטרור הרצחני עדיין מהווה גורם הכוח המרכזי ברצועת-עזה. לרשותו אלפים רבים של לוחמים ופעילים, שגם אם אינם פועלים כעת במסגרות צבאיות מאורגנות, הם משמרים את הפוטנציאל לכך, ממתנינים ל"יום שאחרי" ובינתיים מסבים נזק ואבדות לכוחותינו בפעולות מקומיות של "עקיצות-גרילה".

גם לאחר ההישגים המרשימים בפעולות צה"ל, ניתן להעריך כי לרשות חמאס יש עוד קילומטרים רבים של מנהרות שטרם נחשפו וטופלו, אמצעי לחימה רבים ואולי אף יכולת ייצור מסוימת של פצצות ותחמושת.

אנשיו שולטים בפועל בכל מקום שבו לא קיימת נוכחות צבאית ישראלית וכך גם בחלק גדול מהסיוע ההומניטארי שנכנס לרצועה.

מפקדת הארגון, כך נראה, מצליחה למרות הכל לקיים תיאום, לפחות ברמה הבסיסית, בין כל מרכיביו. האופן שבו הוא מנווט את המשא ומתן בעניין עסקת החטופים, מלמד על קיומו של תיאום יעיל גם בדרג ההנהגה, בין הגורמים בחו"ל לאלה שבשטח.

היכולת השיורית שיש לחמאס כעת יחד עם האחיזה העמוקה שלו במנגנוני השלטון ובמערכות החיים בעזה ועם התמיכה בו מצד חלק גדול בציבור, מחזקים את אמונתם של מנהיגיו כי עידן החמאס בעזה לא הסתיים. את תקוותם הגדולה בקשר לכך הם תולים בתמורות שיצליחו לחלץ במסגרת "הסכם החטופים": הפסקת המלחמה, הוצאת כוחות צה"ל אל מחוץ לרצועה (גם אם בתהליך הדרגתי), החזרת האוכלוסייה לאזורים שמהם נעקרה עם התחייבות לאפשר שיקום אזרחי ושחרור מאות מחבלים מבתי הכלא בישראל. לדידם של ראשי חמאס, תנאים אלה יאפשרו נקודת-מוצא לתהליך שיחזיר את הארגון למקום הראוי לו. בהיעדר גורם בתוך השטח שיאיים על המונופול של חמאס ובצירוף תמיכתן של קטאר וטורקיה, המהוות גם שחקניות-מפתח בציר הסוני האזורי המתגבש, תהליך זה יוכל להתפתח אפילו בקצב מהיר מהתחזיות.

וזוהי תמציתו של המלכוד הישראלי: סוגיית החטופים מחזקת בחמאס את התקווה להישאר גורם

הכוח המרכזי בעזה גם ביום שאחרי. תקווה זו מסייעת להישרדותו מול מאמצי הנוכחיים של ישראל ותורמת גם להקשחת עמדתו. כדי לקדם את השבת החטופים וגם את מיטוט חמאס, ישראל נדרשת למקסימום לחץ, בו-זמנית, בשלושת המסלולים: במישור הביטחוני, בתחום האזרחי ובערוץ המו"מ. רוחו של טראמפ כבר מרחפת באזור ומבטיחה גיבוי לכך.

מה נכון לעשות?

▪ ראשית, להגביר את פעולות צה"ל בתוך שטחי הרצועה. זה נחוץ בראש ובראשונה כדי להפחית את האיום הביטחוני העתידי על ישראל. צריך להשמיד לא רק את מפלצות הנוח'בה שהשתתפו בטבח ה-7 אוקטובר ועדיין מהלכות ברצועה, אלא גם את מפקדיהם, סייעניהם ותלמידיהם וכמובן גם את מחסני הנשק ואמצעי הלחימה. פעולת צה"ל לטיהור גזרת בית-חנון ממחבלים, היא צעד מתבקש בראיית ביטחונם של תושבי שדרות, ניר עם ויישובי האזור, בלי קשר לתרומתה למאמץ השבת החטופים.

▪ שנית, לחסל מפקדים ובכירים, בעזה ובחול. גלריית המפקדים הבכירים אמנם הידלדלה, אך היא עדיין כוללת כמה מח"טים יעילים, ממלאי מקום וסגנים וגם לא מעט בכירים בלשכה המדינית של הארגון, שמנהלים את ענייניה באין מפריע.

▪ שלישית, להפקיע מידי חמאס את שליטתו בסיוע ההומניטארי. זהו משאב קריטי למשילותו. החלופות למצב הקיים מוכרות. הדיון בהן אף פעם לא יגיע למיצוי. צריך להכריע ולממש.

▪ רביעית, לפגוע במנגנונים וביכולות-ממשלתיות שבשליטת חמאס. יחידת "סהם" ("החץ") של משרד הפנים של חמאס, או "לשכת התקשורת הממשלתית של חמאס" הם שתי דוגמאות לאופן שבו ארגון הטרור מעצב את המציאות האזרחית בעזה, מתקשר עם האוכלוסייה ומשליט את מרותו. פגיעה בכך הכרחית כדי להשיג את אחד מיעדיה המוצהרים של המלחמה ("מיטוט היכולות השלטוניות של חמאס") והיא נוגעת באחד הנכסים החשובים ביותר לחמאס.

▪ חמישית, מיצוי ההשפעה האמריקנית על המתווכות בערוץ המו"מ: השפעתן של מצרים וקטאר על חמאס אינה בלתי מוגבלת, אך גם לא מבוטלת. לאור הצהרותיו של דונלד טראמפ, בעניין החטופים, נכון לצפות כי הן ימצו את כל המנופים שבידיהן כדי להגיע לתוצאות מול חמאס.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 02.01.2024.

הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.